

Mediestream – en søgning til forskel

Om Elvis Presly, Beaties og dengang Henry Cawling købte en ‘negerdreng’

I 2015 lagde Statsbiblioteket (nu Det Kgl. Bibliotek Aarhus) de første digitaliserede danske aviser op på webtjenesten Mediestream. Efter to år har antallet af søgbare avissider i tjenesten passeret 30 millioner. I denne artikel beretter seniorforsker Henrik Smith-Sivertsen fra Musik- og Teatersamlingen om sine erfaringer med Mediestream og med dens styrker og svagheder.

*af seniorforsker Henrik Smith-Sivertsen,
Musiksamlingen, Det Kgl. Bibliotek*

M=DI_STREAM

Tirsdag den 7. april 2015 stod jeg meget tidligt op for at kunne hoppe på toget i den nordsjællandske landsby, jeg bor i, allerede kl. 5:08. Det gjorde jeg for at kunne være på Det Kgl. Bibliotek i København så tidligt som muligt; det vil sige ca. 6:23. Da jeg – i løb! – kom ind på mit kontor, skyndte jeg mig at tænde computeren og indtaste adressen <www2.statsbiblioteket.dk/mediestream>. Der var en ganske specifik anledning til, at jeg var stået op før vores høns: Det var den dag, de første digitaliserede aviser blev sluppet fri, og jeg havde fået opsnuset, at der ville blive åbnet for adgangen internt på Det Kgl. Bibliotek allerede kl. 6. Det var derfor. Jeg ville være en af de første og kunne altså ikke vente til senere på dagen – jeg kunne alligevel heller ikke sove på grund af spændingen.

Der skal kilder til

Jeg er populærmusikhistoriker. Jeg har i en længere årrække især forsket i det, der skete i 1950'erne og 60'erne, hvor den danske schlager- og refrænsang fik ny og hård konkurrence af den engelsksprogede pop- og rockmusik. Det var noget, der har betydet rigtig meget for mange mennesker, og der er mange historier fra den tid om, hvad der skete og hvordan. Eksempelvis at alle unge enten var til først Cliff eller Elvis og siden Beatles eller Rolling Stones. Eller at alle de voksne så ned på de unges musik. Eller at der ikke blev spillet pop- og rockmusik i dansk radio. Mit arbejde består grundlæggende i at undersøge, hvad der er op og ned i de historier, og her kommer kilderne ind i billedet.

Jeg er vild med kilder og elsker at grave. Det har der været rig mulighed for at gøre, for kildegrundlaget, som den danske populærmusikhistorie er blevet

skrevet på, har generelt været sparsomt og svært tilgængeligt. Store dele af historien er skrevet på baggrund af minder og overleveringer, som for begges vedkommende ikke sjældent viser sig at være behæftet med fejl. Dette gælder ikke mindst for kendte musikere og andre centrale personer såsom journalister og pladeselskabsfolk. De har ofte fortalt deres historier mange gange, og historier bliver tit bedre med tiden. Derudover har vi mennesker generelt en tendens til at huske den del af historien, som passer bedst til vores egen opfattelse af tingene.

Da der generelt ikke er blevet indsamlet særligt meget kildemateriale fra populærmusikområdet, udgør aviser og magasiner en meget central kildegruppe. Det er derfor 60'ernes musikrelaterede blade og magasiner som *Vi Unge*, *Hit*, *Beat*, *Børge* og ikke mindst *Superlove* sælges til ganske mange penge på diverse auktioner. Her er sandsynligheden for at finde relevant stof ganske stor, hvis man interesserer sig for pop- og rockhistorie. Alternativet er aviserne, men her har det indtil for nyligt krævet ganske stor tålmodighed.

Om nålene i høstakken

Enhver, der har prøvet at søge efter omtaler af eksempelvis The Beatles i *Berlingske Tidende* i 1968, ved, hvad jeg mener. Eller et hvilket som helst andet emne. Enten kræver det en meget stor vogn og et tilsvarende stort bord til at have alle aviserne på. Eller også kræver det en håndfuld hovedpinepiller for at kunne holde ud at spole igennem de mange sider på mikrofilm. I begge tilfælde kræver det rigtig god tid, for dengang var sådan en avis ganske tyk. Søndagsberlingen fra 3. marts 1968 var eksempelvis på 96 sider, fordelt på tre sektioner. At finde de tre gange, Beatles

nævnes i den avis, ville være stort set umuligt uden at nærlæse hele avisen. Og det tager ret lang tid. Da jeg fandt de tre steder ved hjælp af Mediestream, tog det 47 sekunder, inklusiv fejlstavning i første forsøg.

Jeg husker ikke, hvad jeg søgte efter som det første den dag i 2015, men Beatles har helt sikkert været med i puljen. Under alle omstændigheder var jeg lykkelig, for det var, som jeg forventede: Nye kilder væltede op i hovedet på mig – kilder, som jeg sandsynligvis aldrig havde fundet, om jeg så havde sat mig for at læse alle aviserne én for én. Den helt store forskel var nemlig, at jeg kunne søge på bestemte ord og vendinger på tværs af *mange* forskellige aviser; både på specifikke datoer og over store stræk, og både i store landsdækkende aviser som *Berlingske Tidende* og i regionale aviser fra hele landet.

Allerede første dag, hvor der kun var ca. en million sider at søge i, var antallet af nye og opsigtsvækkende fund så stort, at jeg ærligt talt havde lidt svært ved at overskue det. Det var dog ikke værre, end at jeg var klar igen næste morgen – dog et par timer senere. Siden har jeg udviklet en rutine, hvor jeg indleder hver arbejdsdag med at søge en halv times tid i Mediestream. Det gør jeg dels, fordi jeg har svært ved at lade være, dels for hele tiden at blive dygtigere. Man skal nemlig arbejde på en anden måde end tidligere, og det kræver en del øvelse, hvis man skal have optimal glæde af arkivet.

Forskellen

Den store forskel på Mediestream og andre lignende arkiver over digitaliseret materiale og arkiver over fysiske materiale er måden, digitale arkiver er bygget op

på. Grundlæggende har arkiverdenen været struktureret ud fra et princip om proveniens (dvs. hvor materialet kommet fra), eventuelt klassificeret i overordnede kategorier såsom emner, personer og begivenheder – og ud fra disse principper er materialet blevet puttet i kasser; det gjorde det muligt at finde det igen. Hvis man eksempelvis ville vide noget om fodbold i Rødovre i 1920'erne, ville det største held være, at der eksisterede en kasse fra en fodboldklub fra det sted og den periode. Ellers måtte man prøve sig frem i nærliggende eller overordnede kategorier, f.eks. fodboldklubber i Hvidovre eller idrætsforeninger i Rødovre. Jo bedre materialet er beskrevet, jo større sandsynlighed er der for at kunne finde det igen.

Social-Demokraten, 29. juli 1926.

Man kunne også begynde med litteraturen om emnet og følge kildehenvisninger heri. Sådan har de fleste stadig gjort, når de kommer ind på læsesalene på Det Kgl. Bibliotek. Det er må ske derfor, de

ofte går forbi computerne og direkte ned til hylderne med mikrofilm. Her finder de den specifikke avis, der er henvist til, spoler frem til den pågældende dag, finder artiklen, gemmer eller printer den og går glade hjem igen. Alt sammen fint, men grundlæggende finder man kun det, andre har fundet i forvejen.

Når jeg har læsesalsvagt, bliver jeg primært kaldt ned, fordi der er problemer med at bruge mikrofilmsapparaterne. Når jeg kommer hen til brugeren, spørger jeg altid, om han/hun har overvejet at bruge Mediestream i stedet. Dette uanset, om den konkrete avis er digitaliseret eller ej. For det meste svarer de, at det ikke er nødvendigt, fordi de skal have fat i noget helt konkret. Jeg spørger så, hvad de da leder efter. 9 ud af 10 gange er det noget, brugeren har fundet en specifik henvisning til i en bog eller artikel. I den sidste tiendedel af tilfældene er det en bestemt dato, det drejer sig om, og her har brugeren typisk valgt *Politiken*, *Jyllandsposten* eller en af de andre større aviser, fordi de er de største.

Jeg beder så om blot to minutter til at foretage samme søgning i Mediestream. Det giver pote hver gang, og jeg efterlader næsten altid en stakåndet, men glad bruger, der har fået åbnet for en helt ny verden. Det skete eksempelvis, da en kvinde skulle bruge en bestemt avis, fordi hun vidste, at der var en omtale af en tragisk drukneulykke i 1967. Jeg bad om et par stedsoplysninger og en dato, søgte på de relevante begreber i Mediestream og fandt i første forsøg otte omtaler af ulykken i forskellige aviser landet over. Kvinden blev tydeligt berørt, og det samme gjorde jeg.

Det kan være en voldsom oplevelse at finde noget, man har ledt efter i årevis, nogle gange hele livet. Som i et andet tilfælde, hvor jeg, desværre, via aviserne var med til at dementere en brugers familiehemmelighed, som relaterede sig til kongehuset. Det var ganske enkelt en fysisk umulighed at pågældende begivenhed kunne have fundet sted på det tidspunkt, fordi de respektive parter opholdt sig helt andre steder i verden. I et tredje tilfælde syntes det faktisk at være ret sandsynligt, at vedkommende familie havde lidt blåt blod i årerne. Nogle gange kan det føles lidt som snyd at løse et stort mysterium på få minutter, men grundlæggende er det helt vidunderligt at kunne gøre det.

Hvordan gør man så?

Når man søger i Mediestream, ligger det hele så at sige i samme 'kasse.' Aviserne er opdelt efter titel og dato, men man søger ned i det hele på én gang. Opgaven går så ud på at indkredse det relevante materiale ved hjælp af søgeord og eventuelt også med afgrænsninger, f.eks. kronologisk eller til specifikke aviser. Det er lidt ligesom at søge i onlinesøgemaskiner som Google, blot med den store forskel, at der ikke er nogen overordnet sortering af resultaterne.

Når man 'googler,' er søgeresultatet påvirket af et væld af omstændigheder; fra ens egen brugerhistorik til forskellige former for hierarkisering af de forskellige hjemmesider. Der er kæmpe kommercielle interesser i, hvad der kommer frem på side ét, og det præger i høj grad resultaterne. Man skal være virkelig specifik i sin søgning for at finde en side, der rangerer lavt hos Google.

I Mediestream er alle kilder i princippet lige. Der søges per avisside, og hvis

et begreb optræder på en side, tælles det med. Uanset om det er en reklame, en artikel eller en radiooversigt, og uanset hvem der har skrevet det og hvor. Det betyder, at resultaterne af helt åbne og overordnede søgninger er mere eller mindre ubrugelige. Hvis man eksempelvis er interesseret i politik og søger på 'politik,' får man over 16 millioner hits. Det første resultat er altid sorteret efter 'relevans,' men hvad dette dækker over, er udelukkende defineret af algoritmer og grundlæggende ubrugeligt. I tilfældet 'politik' overtrumfer *Middelfart Avis*, som lukkede i 1950, åbenbart alle andre aviser på et eller andet parameter; det er nemlig den avis, der kommer frem i de 79 første poster.

For at få brugbare resultater, er man derfor nødt til at afgrænse sine søgninger. Det gør man enten ved at *precisere* sine begreber eller ved at *tilføje* flere begreber. Hvis man eksempelvis specifikt er interesseret i udlændingepolitik, kunne man prøve med 'udlændingepolitik.' Så kommer man ned på ca. 20.000 resultater. Her får man så vel at mærke kun de tilfælde, hvor det specifikke ord i netop dén bøjning optræder. Hvis man tilføjer et såkaldt *wildcard* i form af en asterisk (*) efter ordet, får man alle tænkelige bøjninger, dvs. bestemt form, ejefald og så videre. I tilfældet 'udlændingepolitik*' stiger tallet til ca. 31.000 resultater. Der er stadig tale om så voldsomme mængder information, at man nok bliver nødt til at sortere yderligere. Det gør man så ved at tilføje andre begreber. Man kan sågar søge på en bestemt sætning eller på kombinationer af ord.

Hvis man søger 'dansk udlændingepolitik' får man alle de sider, hvor begge ord optræder, uanset om de står i forbindelse

Man bliver nødt til at stave ligeså godt – eller dårligt! – som journalisten, ellers finder man ikke, hvad man leder efter. Vestjyden, 25. juli 1956.

med hinanden. I dette tilfælde er resultatet 10.518 hits. Hvis man vil være endnu mere præcis, kan man tilføje citationstegn om søgningen, dvs. "dansk udlændingepolitik." Dette betyder nemlig, at man kun får de tilfælde hvor netop den kombination bruges i sammenhæng, og så ryger tallet helt ned på 1.267 resultater. Man er så nødt til også at søge på andre former såsom "danske udlændingepolitik," hvis man ikke vil gå glip af for mange godbidder. I dette tilfælde gav det 1.400 ekstra referencer.

Tabula rasa

Grundlæggende er det en god idé at tænke på Mediestream som en ualmindeligt

dum computer: Hvis man staver forkert, er der ingen hjælp at hente på nogen måde – man får det, man søger efter. Og hvis journalisten, der i sin tid skrev artiklen, stavede forkert, finder man den kun ved at gøre det samme. Dette er især relevant i forhold til navne. Hvis man eksempelvis undlader at søge på "Elvis Presly," går man glip af en ret stor del af de tidlige omtaler af hr. Presley i de danske aviser.

Der er heller ingen associationer i spil. Hvis man vil finde prisen på hakket oksekød i 1900, kommer man ikke langt med søgningen "hakket oksekød." Til gengæld går det fint med 'oksefars.' Og svaret er 50 øre pundet, i hvert fald hos Kødudsalget i Torveboderne i Aalborg.

Kødudsalget i Torveboderne,
 lige over for den elektriske Lysstation,
 anbefaler daglig:
Prima Studekød.
Fint Griseflæsk.
Fedt Kalvekød.
 Flæskefars á 55 Øre pr. Pd. **Oksefars á 50 Øre.**
 Ærbødigst
P. Magnussen.

Det bedste
 til
 Hjem

Seaburg & Johnsons
 amerikanske
Balsamine Plasters,
 virksomste Middel mod
 Forkølelser. Gigt.

Mediastream har ikke indbygget bibliotekar, som kan hjælpe med klassifikation af begreberne – så fantasien må i gang og finde på alternative søgeord; her 'oksefars' for at finde prisen på 'oksekød'. Aalborg Stiftstidende, 30. november 1900.

Et sidste, men meget vigtigt, aspekt af den dumme computer udgøres af fejllæsninger af bogstaverne. Aviserne er blevet søgbare ved hjælp af avancerede tekstgenkendelsesværktøjer, såkaldte OCR-skanninger. Selvom det er imponerende, hvad man kan i dag, skal man virkelig holde tungen lige i munden på dette punkt og ikke mindst bevare sin kritiske sans. Det forekommer eksempelvis en smule urealistisk, at de første omtaler af The Beatles kom i 1804. Det passer da heller ikke, for der er tale om en fejlskanning. Tekstgenkendelsesprogrammerne har nemlig ret store problemer med gotisk skrift. De kan heller ikke lide dårlig tryk kvalitet.

Hvis der er utydelige bogstaver, kan det gå helt galt. Et af mine yndlingsseksempler stammer fra *Silkeborg Avis*, 3. december 1936. Her blev "Silkeborg" til "jukeboks" i en reklametekst. I den anvendte skrifttype lignede S'et stort J, I+L et U, R'et et K og G'et et S. Den slags

bliver man nødt til at tage hensyn til, når man søger. Hvis man skal have det hele med, skal man tænke over, hvilke mulige fejllæsninger, der kunne ske. Et lille 'I' ligner eksempelvis stort 'J', og hvis man vil have alle omtaler af Beatles i 1964 med, er man nødt også at søge på "Beaties." Der arbejdes intenst med at få bugt med disse problemer, men foreløbig bør man overveje at medtage denne type søgninger. Stor betydning har det nok især ved såkaldte *big data*-projekter, hvor man ikke går ned i enkeltanalyser. Her kan resultaterne blive ganske misvisende, hvis man ikke er opmærksom på, at der kan være en ret stor fejlmargen.

Hvis man forventer, at det hele er sorteret og udvalgt for en på forhånd, bliver man altså slemt skuffet. Det kræver en del øvelse at bruge de digitale aviser i Mediastream, men fordelene er så overvældende mange, at

'Optical Character Recognition' – OCR – hedder det, når en computer forsøger at lese. Denne annonce er fundet ved at søge på 'jukeboкс', som programmet har tolket 'Silkeborg' som. Mennesket er en tid endnu maskinen overlegen! Silkeborg Avis, 29. oktober 1936.

ARBEJDSTØJ
til alle Fag.

ARBEJDSTØJ
til smaa Priser.

Chaufførjakker fra . . .	4,50
Arbejdsskjorter fra . . .	2,95
Arbejdsjakker fra	3,25
Kedeldragter fra	5,85
Kitler, hvide, brune, blaa, fra	7,75

De ved sikkert, at De med stor Fordel kan købe Deres Habitter og Overfrakker hos os, men har De tænkt over, at vi ogsaa i Arbejdstøj kan tilbyde Dem store Fordele.

Se vor Udstilling af Arbejdstøj i Gangen!
Her vil der altid være en Del af vore kendte Kvaliteter og Faconer fremme.

Christian Madsen
Magasiner
INDEH. CHR. MADSEN & MARTIN JENSEN
SØNDERGADE 3
TELF. 289
SILKEBORG

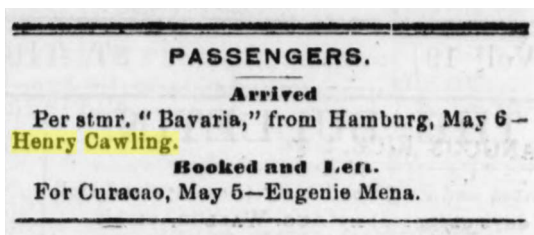
enhver, der interesserer sig for historie, burde klappe begejstret i hænderne og tage en tur ind på Det Kgl. Bibliotek (i Aarhus eller i København) eller på Det Danske Filminstitut, som også giver adgang til aviserne. Og hvis man er interesseret i emner fra før 1918, kan man tilmed søge frit hjemme fra.

Og hvad kan man så bruge det til?

Den 8. januar 2017 var der en stor artikel i *Politiken* med titlen "Cavling købte en 'negerdreng' til Politiken – for to dollars," skrevet af journalist Gudrun Marie Schmidt. Som overskriften angiver, tog artiklen udgangspunkt i historien om, hvordan den store *Politiken*-journalist Henrik Cavling i 1894 drog til Vestindien og kom tilbage med lille sorte Sebastian, en 10-årig dreng, han angiveligt købte på vej hjem fra øerne. Den historie er egentlig ikke ny. Den er gennem årene blevet

fortalt mange gange. Faktisk blev den endda fortalt tre dage før i online-mediet *POV*. Her havde journalisten, Philip Sampson, tydeligvis gjort et stort og flot arbejde. Han havde benyttet en masse relevante kilder, læst hvad der var skrevet om sagen og været i kontakt med de rette personer. Alligevel var det tydeligt, at han tog udgangspunkt i en udlægning af historien, som peger direkte tilbage til Cavling selv og nærmere bestemt hans erindringer, *Journalistliv*, udgivet i 1930.

Ifølge den historie købte Cavling Sebastian af hans moder for to dollars og tog ham med til København, hvor han blev en stor attraktion. Han blev ansat som bud hos *Politiken*, boede en periode hos Cavlings forældre i Lyngby, men kom senere i lære som cykelsmed i Nykøbing Falster. Senere kom han dog galt afsted: I 1904 blev han dømt for vold og tyveri, ifølge Cavling fordi han var blevet træt

'Henry Cawling' – bedre kendt som Henrik Cawling – ankommer fra Hamburg til St. Thomas med damperen 'Bavaria'. The Bulletin, Saint Thomas Commercial and Shipping Gazette, 5. maj 1894.

af at blive klappet på hovedet. Han blev herefter sendt tilbage til De Vestindiske Øer. Hvad der siden skete med Sebastian står hen i tåger, men ifølge Cavling nåede han at efterlade et synligt spor i Nykøbing i form af en søn.

Artiklen i *Politiken* var derimod resultatet af en uges *tour de force* i Medie-stream. Den var et resultat af et forsøg, hvor Gudrun Marie Schmidt og undertegnede prøvede at komme så dybt så muligt i historien på en uge – og vi kom ret dybt. Vi fandt eksempelvis ret hurtigt ud af, hvornår i 1894, Cavling var på De Vestindiske Øer og hvornår han kom hjem igen. Det faldt sig nemlig så heldigt, at det stod i en vestindisk avis, som er blevet digitaliseret. Dengang offentliggjorde man alle skibsrejsende til, fra og mellem øerne i avisen med navns nævnelse. Dateringen af ankomsten til øerne 6. maj krævede dog lidt kreativitet, for i avisen var han blevet til "Henry Cawling." Det gik alligevel, og herfra kunne vi følge hans færden, som ikke kun blev beskrevet i *Politiken*.

Vi fandt også en masse omtaler af Sebastian i aviser fra hele landet, hvor man kunne følge hans opvækst. Vi fandt ud af, at det øjensynlig ikke var Cavling, men hans yngre kollega Ludvig Mylius-Erichsen, der tog sig af drengen. Han tog ham med på juleferie hos sin familie i Ringkøbing i 1898, og det var Mylius-Erichsens svoger i Nykøbing, der tog

drengen i lære. Da vi fandt ud af, hvornår i 1904, han blev dømt, havde vi desuden så meget information, at vi kunne gå videre. Vi kontaktede Rigsarkivet, som har alle retsprotokoller og domme fra dengang, og fandt hurtigt ud af, at hele historien om voldsdommen og tyveriet ikke passede.

Det viste sig nemlig, at Sebastian havde mødt et mandligt assurancebud, som havde inviteret ham med hjem. Her havde vedkommende gjort tilnærmelser til ham, og de havde åbenbart ikke haft en fælles dagsorden. Sebastian var i hvert fald blevet rasende og overfaldt buddet, som åbenbart ikke havde givet helt op. Han tilbød nemlig Sebastian en krone, sandsynligvis som betaling for seksuelle tjenester. I stedet stjal Sebastian alle budets penge og stak af med i alt 150 kr. Det var *den* forseelse, Sebastian fik dommen for. Han blev i første omgang idømt et års fængsel, men blev siden benådet på grund af sagens karakter og mod at han rejste hjem til De Vestindiske Øer. Det sidste blev ifølge dommen begrundet i, at han var i fare for at "gå til grunde," hvis han blev i Danmark.

Alt dette passer kun med en masse god vilje til Cavlings nærmest muntre version af hændelsesforløbet. I lyset af datidens forhold til homoseksualitet er det forståeligt nok, at han ikke skrev hele sandheden, men på

Politikens Korrespondent. Hr.

H. Cavling er for nylig vendt tilbage fra en Vestindie-Rejse, fra hvilken han har skrevet en Række Breve hjem til sit Blad. Som Minde fra Turen har han medbragt en veritabel Negerdreng, der nu skal gjøre Budtjeneste ved Politiken.

Mediastream sender læseren lige lukket ind i fortidens tankeverden – på godt og ondt, og til tider med anvendelse af en sprogbug, som skurrer i moderne ører. Men for at finde det ønskede, må man lægge fløjlshandskerne og selv benytte fortidens sprogbug. Foroven '... en veritabel': Skive Folkeblad, 12. juli 1894, til højre Jul...': Herning Folkeblad, 30. december 1897.

bundlinjen er størstedelen af det, Cavling skrev om dommen, fiktion. Det synes så ikke at være et enkelttilfælde: En anden af Cavlings erindringshistorier om Sebastian handler om, hvordan han brugte den lille sorte dreng som lokkemad, da han ville mødes med den tidligere tyske rigskansler Otto von Bismarck. Vejen hjem fra De Vestindiske Øer gik nemlig over Hamburg, og da Bismarck opholdt sig i nærheden, opsøgte Cavling ham. Han vidste, at den gamle rigskansler holdt af at gå tur og lagde sig derfor i baghold. Da Bismarck så drengen, blev han voldsomt interesseret i dette eksotiske væsen og dermed fik Cavling sin reportage.

I den version af mødet med Bismarck, som stod i aviserne i 1894, nævnes

En Negerdreng holder Jul i Vestjylland.

Ringløbing har i Julen været gæftet af den bekendte Journalist ved „Politiken“ Henvil Cavlings lille Negerdreng Marquis Sebastian, som Hr. Cavling for ca. 3 Aar siden købte i Vestindien og bragte med til København.

Sebastian er nu 13½ Aar og har i de forløbne 3 Aar, han har været her i Landet, lært vort Sprog perfekt. Han gaar i en Københavns Kommuneskole, hvor han gør god Fremgang, idet han nemlig har endog saa usædvanlig udmærkede Evner. „Politiken“, for hvilket Blads Medarbejdere han gaar Grunder, vil vistnok lade Drengen videre bogligt uddanne.

Den store Sebastian rejste i Selskab med Medarbejder ved „Politiken“, Hr. Nylius Erichsen, i hvis Hjem i Ringløbing han var Gæst.

„Ringl. Amts Av.“ tilføjer, at Sebastian under sit Julebesøg har skabt sig en Mængde smaa og store Venner i Ringløbing.

Sebastian slet ikke. Her er det tværtimod to kvinder, der er lokkemaden. Hvorvidt den ene eller den anden udgave er den rigtige vides ikke, men eksemplet viser, at Cavling ikke var bleg for at fortælle en god historie. Og det gennemgående indtryk efter en uges intensivt arbejde med hans forskellige tekster er altså, at alternative fakta ikke er et nyt fænomen, og at sandheden ikke behøver stå i vejen for en god historie.

Resultatet af den uges anstrengelser kan man læse i Gudrun Marie Schmidts artikel på <politiken.dk>. Vi var egentlig begge klar til at grave videre, for vi havde endnu ikke fundet ud af, hvad der videre skete med Sebastian. Vi havde ellers prøvet mange steder, blandt andet

Cawlings Neger i Forbedringshuset. Negeren, "Politiken"s Medarbejder Cawling i sin Tid bragte hjem fra Vestindien, og som nok, da han voffede til, blev Smed, er idømt 1 Aars Forbedringshus. Han har overfaldet Kvinder og stjaalet.

Det er ikke noget nyt, at man skal tage sig i agt for 'fake news' og viderekolporteringer af misforståelser og endog lodrette løgne. Her er det episoden med budet, som er blevet til at Sebastian skulle have overfaldet kvinder. Og man skal ikke lade sig dupere af tryksagens flot klingende titel: Randers Amtsavis og Adressecontours Efterretninger, 8. juli 1904.

retsbøger fra De Vestindiske Øer og løbende amerikanske folketællinger. Alt sammen kilder, som i dag ligger digitalt tilgængelige på Internettet. Det lykkedes ikke i første omgang, men det skal det nok en dag. Nu har vi nemlig hans navn. Takket være retsprotokollerne kunne vi én gang for alle slå fast, at Sebastian ikke var hans fornavn, men efternavn: Han hed Marwick Sebastian.

I forbindelse med jubilæet for salget af øerne har Det Kgl. Bibliotek og Rigsarkivet og flere andre institutioner digitaliseret en stor mængde dokumenter fra øernes historie, og når det arbejde er færdigt, står vi klar! Egentlig er det slet ikke mit område, men jeg har svært ved at holde fingrene væk, når en så spændende og vigtig historie ligger lige foran mig. Inden da har jeg dog en masse andre historier, der skal tjekkes, når nu kilderne endelig er der. Og mens disse sidste ord blev skrevet, har jeg lige været et smut nede på læsesalen. Det var en forsker, der skulle have hjælp til mikrofilm. Han ledte efter nogle specifikke artikler i *Dagen* årgang 1803-1806. Han

havde nemlig fundet en reference til det, han ledte efter. Jeg viste ham, at *Dagen* faktisk var på Mediestream. Og bad så om to minutter til at søge i de andre aviser efter den person, han forskede i. Han blev ellevild, da der dukkede en masse helt nye referencer op. Og svaret på det, han havde ledt efter længe. Han sidder der sikkert endnu.

Nye kilder – nye perspektiver

Historieskrivningen er aldrig bedre end de kilder, der bruges. Nye kilder betyder nye perspektiver, og når de som i tilfældet Mediestream kombineres med nye værktøjer, som fordrer nye metoder, har man en vild cocktail. Personligt er jeg meget interesseret i begrebshistorie og teknologi. For *begrebshistorien* er Mediestream et kvantespring, fordi man med ret stor sandsynlighed hurtigt kan undersøge, hvornår bestemte begreber blev taget i anvendelse, og hvordan de blev brugt. I

PASSENGERS.
Arrived.
Per schr Vigilant from St. Croix Aug. 25—
Rev. B. Bright and family, Mary Francis
and children, Sophia David.
Per schr Atlantic from St. Croix Aug. 25—
Euphenia Gooding, Josephine Casando and
children, Wilhelmine Hatchett, Mary Hat-
chett, Antonio James.
Per sloop Pleasure from Anguilla Aug. 26
—Mary Payne, Motiah Hughes.
Per s s St. Croix from Copenhagen Aug.
26—Overbetjent H. Larsen, Administrator
Chr Schmidt, Maskinmester Knudsen,
Fru Knudsen og datter D. Knudsen, Land-
mand A. Nyholm, Sebastian; from Antwerp
—Etatsraad Henningsen.

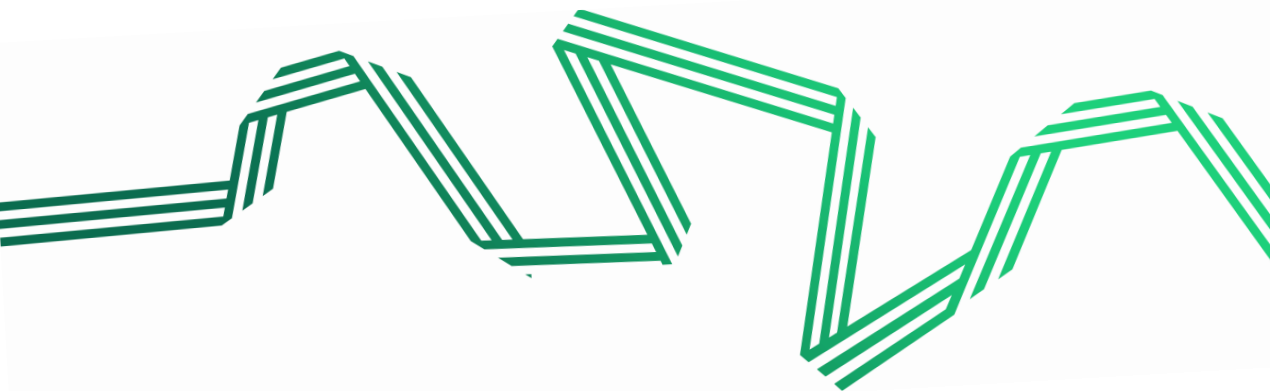
Exit Sebastian: 26. august 1904 ankommer han med skib til St. Croix, ledsaget af overbetjent H. Larsen, som tager tilbage til København med næste skib – uden Sebastian. Sanct Thomæ Tidende, 27. august 1904.

mange tilfælde bliver vi nødt til at korrigerer dateringerne for første anvendelse af bestemte ord i ordbøgerne, fordi de tidligere angivelser har vist sig ikke at holde stik.

For *teknologihistorien* er det dybt fascinerende at kunne følge, hvordan nye teknologier bliver beskrevet og forstået. Her er især reklamer vidunderlige kilder. Jeg har godt vidst, at der skete noget nyt og spændende, da spolebåndoptageren blev introduceret i starten af 1950'erne, men det er først med alle artiklerne og reklamerne, der er dukket op, at jeg for alvor kan studere, hvor overvældende det

var for almindelige mennesker at kunne optage sig selv.

Hvis man mener, at det er vigtigt at kende sin historie, som person, familie, land, kultur og menneskehed, er Medie-stream en fantastisk mulighed for at få testet vores kollektive hukommelse. Man skal dog være klar til at sluge et par kameleer og erkende, at tingene ikke var helt, som man huskede dem. Jeg har selv mere end én gang fundet ud af, at jeg tidligere har skrevet noget, der ikke passede. Min undskyldning er, at jeg ikke havde bedre kilder. Den undskyldning har jeg ikke mere – og det gør heller ikke noget.

Apropos: Hørup-prisen til Gudrun Marie Schmidt

Artiklen, som omtales ovenfor, indgår i en artikelserie om slaveriet i Dansk Vestindien, som Gudrun Marie Schmidt skrev i *Politiken* i dette forår. For denne indsats modtog hun 29. maj 2017 avisens egen 'Hørup-pris'.

